

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus II. In I. Præceptum De Fide, Spe, Charitate, Religione, & Peccatis
oppositis

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1711

Caput IV. De Spe Theologica, & peccatis oppositis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59952](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59952)

communi c. quicumque Tit. de hæreticis
 rum licet hæ prohibitiones æquissimæ sint
 iis parum vel nihil utilitatis, multum autem
 culi subsit laicis, tamen in his nostris Regi
 receptæ minimè, maximè quoad lectio
 bliorum, ut meritò dixerit Serrarius in
 menis Biblicis c. 20. q. 3. *Non puniuntur
 laudantur, qui in Germania nostra nullam
 peticâ facultate, Biblia vulgata & vernaculâ
 quâ Eckii & Dierenbergii legunt. Sic ille
 versionibus Lutheri, Calvini, aut aliorum
 eorum intelligendum, quæ ob corruptelam
 quam libri hæreticorum in 1. classe, & sub
 municatione reservata prohibitæ manent.*

CAPUT IV.

De Spe Theologica, & peccatis positis.

Spes apud Philosophos significat motum
 passionem virtutis appetitivæ tendentem
 num absens, ut arduum assequendum.
 Theologos proportionaliter Spes significat
 tem illam Theologicam, quâ voluntas tendit
 bona supernaturalia, maximè verò in ipsa
 tudinem, ipsûmque Deum, quatenus est
 mum Bonum nostrum, utique arduum
 assequendum. Dividitur ut cætera virtutes
 habitualem, quæ est habitus infusus di
 inclinans ad sperandum bona supernaturalia

actualem, quæ est ipsa actualis expectatio bonorum supernaturalium. Unde tam variè accipitur in Sacra Scriptura Spes. 1. pro habitu Spei 1. ad Corinth. 13. Nunc autem manent Fides, Spes, Charitas, tria hæc, major autem horum est Charitas. 2. Pro actu sperandi, ad Roman. 8. Spe salvi facti sumus. 3. Pro ipso objecto materiali Spei ibid. Spes qua videtur, non est Spes 4. Pro ipso Deo, cujus promissioni & auxiliis innititur Spes, tanquam objecto formali Ps. 21. Tu es spes mea. Et alibi sæpissimè Thren. 3. Spes mea Dominus, dixit anima mea, propterea expectabam eum.

SECTIO I.

Spei definitio, & actus.

SUMMARIUM.

- 1. Definitio spei habitualis, & actualis.
- 2. Explicatur spes habitualis.
- 3. Objectum spei materialis.
- 4. Objectum spei formalis.
- 5. Actus spei sunt quinque.
- 6. Explicatio spei actualis.
- 7. Spei actus secundarius timor.

ASSERTIO I.

Spes habitualis adæquatè sumpta quoad omnem suum actum, Est virtus Theologica supernaturalis, quæ voluntas fertur in Deum, quatenus est Beatitudo nostra ex promissione Divina per mediâ ordinariâ obtinenda.

Spes autem actualis quoad actum principalem rectè definitur: Certa expectatio futura Beatitudinis ex Dei gratia, & nostris meritis

ritis. Communis Theolog. cum Magistro
Scoto *dist.* 36. *ibid.* D. Thom. 2. 2. q. 17.
§. 1.

§. I.

Spes habitualis adequatè sumpta.

Nimirum quoad omnes actus ab ipsa
dentes circa quæcunque objecta spe
quæ scilicet supernaturali lumine Fidei pro
nobis posse credimus, & virtute Spei pro
speramus. Est.

I. *Virtus Theologica*, quia versatur im
circa Deum, ut summum Bonum nostrum
quam proprium objectum principale. *Spes*
turalis: Quia est donum Dei supernatu
vinitus nobis infusum: neque enim sine
turali dono & auxilio Dei speciali possemus
re æternam Beatitudinem, bonum iam
arduum, omnemque captum naturaliter
cendens. Prout definit *Concil. Trident.*
can. 3. In his ergò terminis velut generatim
convenit cum Fide, & Charitate: reliquæ
cant differentiam desumptam ab actu proprio.

II. *Quæ voluntas fertur in Deum quæ*
Beatitudo nostra (significatur objectum
marium) *per auxilia & media ordinata*
cantur objecta Spei secundaria) *ex parte*
Divina obtinenda (significantur objectum
formale, ut mox intelliges amplius.) *Omnia*
ergo: quemadmodum objectum materiale
adæquatam sunt omnia à Deo revelata in
ad ipsum Deum, qui est præcipuum re

objectum Fidei principale; reliqua omnia sunt
 objecta Fidei secundaria, & revelata velut media
 dinata ad Deum: objectum verò Fidei formale
 proximum est revelatio divina; principale verò
 prima veritas, seu infallibilis Auctoritas Dei in
 credendo, vel revelando, qui nec falli potest, cum
 infinite sapiens, nec fallere, cum sit infinite
 verax: ex qua causa Fides infallibilem credendo-
 rum certitudinem obtinet: ita planè planissimè.

III. Spei objectum materiale adæquatum sunt
 omnia bona a DEO nobis promissa in ordine ad
 finem Deum qui est præcipuum promissum, &
 objectum Spei principale quatenus est Summum
 bonum nostrum, Beatitudo, & ultimus finis no-
 strus; reliqua omnia nobis promissa sunt objecta
 Fidei secundaria, tanquam media ad Deum ulti-
 mum finem nostrum consequendum, utpotè
 gratia Dei per Christum, ejusque merita, auxilia
 divina, remissio peccatorum, conversio, justi-
 ficatio, merita nostra, quatenus tamen meritis
 Christi & gratiæ Dei innituntur. Et generaliter
 omnia media & bona supernaturalia, ac etiam na-
 turalia vel temporalia, quatenus ad finem no-
 strum ultimum necessaria & utilia sunt, quæ o-
 mnia a Deo nobis proventura, sicut Fidei superna-
 rali credimus certò, etsi obscurè, ita etiam Spei
 naturali speramus certò, licet obscurè, pro-
 missa est enim *Fides substantia sperandarum re-
 rum, argumentum non apparentium*, adeoque
 ut Fidei, ita etiam Spei objectum sunt res non
 apparentes. Rom. 8. *Spes autem, quæ videtur,*

M z

nob

non est spes, nam quæ videt quis, quid sperat
autem, quod non videmus, speramus, per
tiam expectamus.

4 IV. Objectum verò spei formale, seu
formalis, & motivum formale sperandi,
num quidem, est ipsa Dei promissio,
le verò & ultimum, est summa Fidelitas
promittentis, qui quod promisit, potest
re, cum sit Omnipotens, & vult præstare
que certissimè præstiturus est, cum sit beatus
mus & fidelissimus: unde aliàs cummuratur
citur objectum formale Spei esse summam
ga nos bonitatem & benignitatem, atque
quoque ex causa Spes Theologica constat
infallibilem firmitatem obtinet, utpotest
Divinæ promissioni, & fidelitati tanquam
libili fundamento Ad Rom. 5. Spes autem
confundit. Ad Tit. 1. In spem vitam æternam
repromisit, qui non mentitur, Deus. Ad
Volens Deus ostendere pollicitationis
immobilitatem consilii sui, interposuit
dum, ut per duas res immobiles, quibus
le est mentiri Deum, fortissimum solatium
mus, qui confugimus ad tenendum
spem, quam sicut anchoram habemus
tam ac firmam. Et ad Roman. 4. extollens
Abrahæ inquit Apostolus: In repromissionem
non hesitavit diffidentiam, sed confortatus
dans gloriam Deo, plenissimè sciens, quia
que promisit, potens est & facere: Deum
jectum hoc formale Spei exprimit Scriptura media

culis ferè lineis per verba: *Sperate in Deum, in Deo, misericordia, in adiutorio &c.* sperare autem Deum significat objectum materiale.

§. II.

Spei adequatè sumptæ actus varii.

Quinque potissimum sunt: Tres prævii: Quartus principalis: Quintus secundarius & concomitans, scilicet, timor. I. Spei actus prævii sunt. 1. Amor DEI, ut Summi Boni nostri, quo scilicet voluntas affectu concupiscentiæ fertur in Deum ut summum Bonum nostrum apprehensum absolutè. 2. Desiderium simplex, quo voluntas fertur in Deum ut summum bonum nostrum, apprehensum ut absens, quod cuperet esse præsens. 3. Desiderium efficax, seu intentio efficax, quo voluntas fertur in Deum summum bonum nostrum, ut assequendum per media opportuna. Quid verò illud bonum assequendum sit maximè arduum, nec in nostra potestate possumus. Hinc

II. Quartus & principalis actus Spei est expectatio certa, quâ scilicet voluntas tendit, & firma cum fiduciâ fertur in Deum, ut summum Bonum nostrum assequendum per gratiam & auxilia divina, ac media nobis promissa: ut elegerant docet *D. Thom. 2. 2. q. 17. a. 1. 5. & 6.* articulo quinto sic habet: Spes respicit arduum alterius auxiliò assequendum; nam sicut omnis spes versatur circa bonum arduum, quod scilicet consequendi difficultatem habet, & tamen per media opportuna, sive nostræ, sive alterius potestatis

statis assequendum iudicatur: ita Spes
ca versatur circa Deum & Beatitudinem
ut Bonum arduum, tamen per media
ex gratia & auxiliis Dei consequendum.

III. Cum ergo Spes quoad omnes
dictos tendat in Deum, ut Bonum nostrum
Beatitudinem & ultimum Finem nostrum
consequendum, affectu concupiscentiæ
Spes dicitur amor concupiscentiæ: Quod
differt, & imperfectior est charitate,
amor amicitiae, tendens in Deum, ut
Bonum in se, & propter seipsum super
amatum, prout rursus eleganter exp
Thom. 9. 17. 4. 8. Perfectus amor est,
quis secundum se amatur, puta, cum eliq
dum se vult alicui bonum, sicut homo
cum. Imperfectus amor est, quo quis
quid non secundum se ipsum, sed ut bon
sibi proveniat, sicut homo amat rem,
cupiscit. Primus amor pertinet ad Char
quâ homo inhæret Deo secundum se ip
Spes pertinet ad secundum amorem,
qui sperat, aliquid sibi obtinere intendit
S. Doctor.

IV. Hinc intelliges, quare objectum
& motivum Spei dicatur aliquando sum
Bonitas erga nos, aliquando summa Dei
utrumque verum est diversa ratione: Spe
quatenus includit amorem concupiscent
Deum actibus illis potissimum praviis,
formaie est summa Dei Bonitas erga nos,

Deus ut summum Bonum nostrum: Spei verò quatenus actu principali continet certam expectationem æternæ beatitudinis, objectum formale & motivum est summa Fidelitas Dei promittentis auxilia congrua ad illam consequendam: ut mox patebit amplius.

§. III.

Spes actualis, seu actus principalis Spei

I. *Et expectatio æternæ Beatitudinis.* Rursus significatur objectum materiale primarium Spei, quod est ipsa Beatitudo æterna, tum objectiva, quæ est ipse Deus summum Bonum nostrum nobis æterna beatitudine fruendus, & nunc sperandus: tum formalis, quæ est clara ac beatifica Dei visio ac fruitio.

II. *Expectatio certa:* nimirum ob certitudinem motivi formalis, quod est summa Dei Fidelitas promittentis nobis auxilia sufficientia, & efficacia ad æternam Beatitudinem consequendam, ut §. I. indicatum, hæc solâ differentiâ, quod Spei sic acceptæ quoad actum primarium objectum formale proximum sit ipsum auxilium divinum; mediatum sit promissio divina; ultimum & principale sit dicto Dei promittentis Fidelitas summa: nam ideo certò spero Beatitudinem, quia auxilia promissa scio: & ideo spero auxilia, quia Deus promisit; & ideo fido promissioni Divinæ, quia est summè & infinitè fidelis in promittendo, potens & volens præstare, quod promisit, quia omnipotens, & summè, erga nos bonus ac benignus est. Hoc

nimirum sensu David in Psalmis passim
suam collocat in auxilio, adjutorio, gratia
misericordia DEI dicens: *DEUM* adjuvans
Spei sua; DEUS auxilium meum, & spes mea.
DEO est. Et Concil. Trid. Sess. 6. c. 13.
In DEI auxilio firmissimam spem omnes christiani
debent.

III. *Ex gratia DEI & meritis nostris*
eternam beatitudinem sperare debemus
ex sola gratia DEI sine nostra cooperatione
meritis, uti sperant hæretici, neque ex solis
meritis & operibus sine gratia DEI, sed in
que, ita nimirum, ut gratia DEI sit modus
principale Spei nostræ, nostra verò meriti-
tium secundarium, non quidem quatenus
eise a nobis & nostris viribus sunt, sed quatenus
& ipsa sunt ex gratia DEI, ac DEI dona,
dia ordinata ad Beatitudinem. DEUS enim
ait Apostolus ad Philip. 2. *Qui operatur in*
his, & velle, & perficere pro bona voluntate.
Christus Joan. 15. *Ego sum vitis, vos palmites,*
quia sine me nihil potestis facere. Et Concil.
Sess. 6. c. 16. disertè ait: *Licet bonis operibus*
S. litteris tanta tribuantur, absit tamen, ut
Christianus homo in se ipso vel confidat, vel gloriatur
& non in Domino, cujus tanta est erga omnes
*omnes bonitas, ut eorum velit esse meriti-
que sunt, ipsius dona.* Hæc
Concil.

§. IV.

Spei actus concomitans, Timor.

Spei Theologicæ tendentis in æternam Beatitudinem, ut bonum maximè arduum assequendum per alia Divina, actus concomitans & secundarius est *timor*, ne illo summo Bono excidamus. Et enim spes nostra certissima sit, quantum est ex promissione DEI, quia tamen promissio non est facta nobis absolute, sed requirit nostram cooperationem, merita, & perseverantiam, de quibus nemo certus esse potest: nam ut ait Ecclesiasticus c. 9. *Nescit homo, utrum amore, an odio dignus sit, sed omnia in futurum servantur incerta*: Et Apost. 1. Corinth. 4. *Nihil mihi conscius sum, sed non in hoc justificatus sum*: hinc in homine semper conjuncta esse debet & spes firma ex parte DEI, de ejus gratia & auxiliis; & timor humilis ex parte nostra, de nostra sufficiente cooperatione: Inde ne desperemus, hinc ne presumamus: sed ut hortatur Apostolus ad Philip. 2. *cum metu & tremore salutem vestram operamini*. Id ipsum passim hortantur SS. PP. Juvat audire unum & alterum D. Hieronym. Epist. ad Celantiam: *Quamdiu in hujus vite agone versamur; nec peccator desperare debet, cum uno die se justum efficere possit; nec Sanctus (id est, qui nullius culpa sibi conscius est) securus esse debet, ne de prætèrita justitia confidens remissior efficiatur; sed exemplo Apostoli ad Philip. 3. Quæ retrò sunt obliviscens, ad ea, quæ priora sunt, se extendat*. D. August. lib. de corrept. & grat. c. 13. *Propter hujus*

186 *Tract II. In I. Præcept. Decal. Cap. III.*
utilitatem secreti (ne fortè quis extollatur
omnes, etiam qui benè currunt, timeant, dan-
cultum est, qui perveniant) credendum est,
dam de filiis perditionis non accepto dono per-
randi usque ad finem, in fide, qua per dilecti-
operatur incipere, vivere, & aliquandiu fide
ac justè vivere, & postea credere. D. Ber-
Serm. 1. in Septuagesima. *Quis potest dicere
de electis sum, ego de prædestinatis ad vitam
de numero filiorum? Reclamante Scriptura
homo, si sit dignus amore, an odio? Certum
utique non habemus, sed spei fiducia consolatur
ne dubitationis hujus anxietate penitus
mur. Hæc Sanctus. Lege D. Bonavent. in
26, c. 1. 4. s. Spei ergo Theologicæ actus
palis est sperare & confidere in Deo contra
rationem; secundarius & concomitans est
& diffidere de se contra præsumptionem.
frà patebit ampliùs.*

SECTIO II.

Spei Theologica necessitas, & obligatio

SUMMARIUM.

8. *Spes necessaria est ad salutem necessitate mediè
cepti in adulto.*
9. *Præceptum divinum naturale, & positivum obligat
actum spei.*
10. *Per se, solum sub initium usûs rationis.*
11. *Per accidens autem sæpiùs obligat.*
12. *Sicut & ad eliciendum actum Timoris Dei, quæ
minet periculum proximum peccandi mortaliter.*

Certum est de Fide, spem esse necessariam ad salutem necessitate medii, & consequenter etiam in potente sperare, necessitate præcepti. Ad Roman. 8. *Spe salvi facti sumus.* Et latè ad Hebr. 10. & 11. *Crederet enim oportet accendentem ad Deum, quia est, & inquirentibus se remuneratior sit.* Ubi cum Fide Spes exprimitur. Ad Coloss. 1. *Si tamen permanetis in Fide fundati & stabiles, & immobiles in Spe &c.* Ratio eadem est, quæ supra de Fide: quia ad salutem necessitate medii omninò necessarium est homini adulto tendere in ultimum finem cognitione & affectu, cognitione quidem per Fidem, affectu verò per Spem & Charitatem: Fide enim apprehendimus Deum ultimum finem; Spe expetimus & expectamus eum ut summum Bonum nostrum: Charitate ei conjungimur ut summo Bono in se: ergò &c. Præceptum Spei quadruplex est; duplex affirmativum. 1. De eliciendo actu Spei. 2. De eliciendo actu Timoris, certo tempore & casu exigente: & his opponitur duplex præceptum omissionis, nimirum non sperare, & non timere, quando oportet; & de his dicam *in hac Sectione.* Et duplex negativum: nimirum, de non desperando, & non præsumendo contra Timorem Dei; quibus similiter opponitur duplex præceptum commissionis, nimirum desperatio, & præsumptio, de quibus dicam *Sect.*

3. & 4.

ASSER-

A S S E R T I O II.

P Ræceptum Divinum naturale & positivum ligat ad eliciendum actum Spei, solum quod nus necessarius est necessitate medii sub initiatione sive rationis: non item postea; per accidens a sapienti, quemadmodum etiam ad eliciendum actum Timoris Dei, quoties imminet periculum proximi peccandi mortaliter. Communissima DD.

§. I.

Præceptum Divinum naturale positivum Spei.

R Atio præcepti naturalis est: quia quod est necessarium ad salutem necessitate medii homini adulto, etiam est necessarium necessitate præcepti naturalis, quo homo tenetur tenetur in suam salutem, & finem ultimum per se ordinata: sed Spes actualis Beatitudinis per se ordinata & promissa obtinenda, non est necessaria necessitate medii, ut modò prædictum fuit: ergò præcepto naturali tenetur homo quando exercere actum Spei, saltem quando est necessarius necessitate medii. De præcepto positivo non potest esse dubitatio homini legentibus Scripturas, cum nihil sapientiùs inculcetur in illis ferè paginis, quàm præceptum sperandi in Deo, ut superfluum sit allegare. Certum est enim cum hoc præceptum Spei affirmativum non utique pro semper, sed solum aliquando certo tempore aliquo per se loquendo, & eodem omnino modo, quo præceptum Fidei ad eliciendum

dum assensum rebus revelatis obligabit, Sed claritatis gratiâ brevissimè applico.

§. II.

Sub initium usûs rationis.

Cum primùm nimirum homini rationis usum **IO** adeptus Deus & Beatitudo æterna tanquam Finis, in quem bonis actibus & mediis ordinatis tendere debet, sufficienter proponitur, tunc enim non diu saltem differre debet, quin in hunc finem per actum Spei feratur, mora culpabili prudentis judicio æstimanda. *Communis DD.* maximè *Thomistarum* apud Sanchez *lib. 2. moral. c. 39. n. 3.* Quamvis ipse contradicat cum multis aliis, & subdubitent *Scotista*: eò quòd tunc sufficere videatur Spes implicita in pio motu voluntatis in Deum ipsum actum Fidei consequente. Et certè sufficienter confendi sunt eliciisse actum Spei, & præcepto satisfecisse, cum proponant abstinere à peccatis, & Deum non offendere, ne salute excidant. Et quis hominum non sæpissimè elicit hunc actum? Vide, quæ in simili dicam *c. seq. de Charitate*, ubi explicabitur prima propositio inter damnatas sub *Alexand. VII. Pontifice.*

§. III.

Non item postea: per accidens autem sapiens.

Habito ergò semel actu sive explicito sive **II** saltem implicito Spei, quo necessitati meo factum sit, quando deinceps per se obliget præceptum affirmativum Spei, vana & inutilis

talis est quæstio; cum ex una parte nullum
 pus assignari possit, quemadmodum de ipso
 Fidei, sicut supra suo loco demonstratum
 e. 2. Sect. 3. Ex altera autem parte moraliter
 contingere possit, quin homo non desperatus
 pissimè eliciat actum Spei. Per accidens au-
 sapiùs obligari potest, & generaliter in dis-
 casu.

I. Quotiescunque homo gravi periculo vel
 tatione desperationis affligitur, & urgetur ut
 ripsi non posse videatur, nisi animum contra
 ctu Spei Theologicæ confirmet. *Communiter*
 Tenetur enim tunc homo tentationi resistere,
 periculum peccati fugere, quantum potest
 peccato mortali: at non potest resistere tali te-
 rioni, & evadere periculum, nisi exercendo
 situm actum Spei, ut supponitur: ergò &c.
 quidem casu non præceptum affirmativum
 per se, sed negativum, obligans ad non despa-
 dum, obligat etiam ad sperandum tanquam
 dium necessarium ad evadendum desperatio-
 barathrum sub eodem numero peccato, ut in li-
 li supra de Fide ostensum est.

II, Præceptum Spei per accidens obligat,
 tiescunque tenetur homo exercere actum ne-
 sariò requirentem Spem: utpote actum Ora-
 nis, Pœnitentiæ, Contritionis, vel Attritionis.
 Actus enim veræ Orationis, Contritionis
 simpliciter stare non potest absque formali vel
 tuali actu Spei de gratia, venia, misericordia
 vina, ut per se manifestum est; nullus enim

vel petit aliquid à Deo, quod non sperat, & inanis est pœnitentia sine spe veniæ. Item per accidens obligat præceptum, Spei de auxilio divino, quoties imminet tentatio cujusvis lapsus in peccatum, quamvis tunc omissio Spei non sit peccatum distinctum ab illo peccato, v. g. luxuriæ cum ommissione Spei perpetrato; ut ex communi notat Layman. *hic c. 2. n. 1. in fine.* Et nos aliquid mox iterum.

§. IV.

Quemadmodum etiam ad eliciendum actum Timoris Dei.

PRæceptum timendi etiam frequentissimè inculcatur in S. Scriptura. Ecclesiastici 1. *Timor Domini expellit peccatum: Et qui sine timore est, non potest justificari.* Atque Matth. 10. *Timete eum, qui potest & animam & corpus perdere in gehennam.* 1. Petri 2. *Deum timete.* Ad Philipp. 2. *Cum timore & tremore salutem vestram operamini.* Et ratio præcepti est evidens: nam ipsum præceptum obligans ad prosecutionem boni consequendi, hoc ipso consequenter obligat secundariò ad fugam vel timorem mali oppositi incumbendi: atqui præcepto divino naturali positivo obligatur homo ad actum Spei, seu prosecutionis firmæ summi boni, ac beatitudinis per media ordinata consequendæ: ergo simili præcepto divino homo quoque obligatur ad actum Timoris Dei, seu fugam oppositi summæ mali, scilicet æternæ damnationis, & omnium, quæ nos à summo Bono abducunt, & ad æternam

nam

nam damnationem adducunt, uti sunt omnia
 sola peccata mortalia, eorumque propria
 proxima pericula: & consequenter præcepti
 timoris obligat per accidens (certè non
 per se, secluso periculo labendi). quòries in
 periculum proximum peccandi mortaliter
 tues enim tenetur homo cavere peccatum
 cavet autem peccatum, nisi aliquo conatu
 more Dei, sive filiali, sive initiali, sive etiam
 vilitantum. Timor filialis est, quo homo
 & refugit peccatum ex amore Dei summi
 & quasi affectu filiali abhorret offensam De-
 lestis Patris. Et hic dicitur Timor Domini
 etus; estque effectus Charitatis. Timor
 lis dicitur, quo homo timet & refugit peccatum
 ut est offensam Dei, æternam vel temporalem
 nienda. Dicitur initialis, quia talis timor
 tium conversionis, juxta illud Isa. 26. *à timore
 Domine concepimus, & parturivimus Spem
 salutis.* Et talis timor est effectus Spei
 tis in Deum, & Beatitudinem, & summum Bonum
 nostrum, & consequenter etiam timentis peccatum
 offensam Dei ab illo summo Bonum
 rari, est utilis & meritorius. Timor serviliter
 tum dicitur, quo homo timet Deum & peccatum
 solummodò ob metum & ex metu poenæ
 vel temporalis à Deo comminatæ: & hic
 etsi sufficiat in periculo labendi seu peccandi
 taliter ad peccatum impediendum, adeoque
 faciat in periculo labendi &c. præcepti
 tis Dei tunc exercendi, quia tamen ordinatur

filius amoris proprii, inutilis est, non meritorius,
 etiam sæpe vitiosus mortaliter, quando nimirum
 homo ita constitutus est, ut positivè nollet fugere
 peccatum, sed vellet hic & nunc peccare, nisi il-
 las pœnas timeret, ut alibi iteratò explicatum est.
 Denique ex communi, rectè hic concludit *Mar-*
chant. non elicere actum timoris Dei, cum peri-
 culum peccati urget, non constituit speciale pec-
 catum distinctum ab eo, quod ob defectum timo-
 ris Dei omissi committitur, quia nimirum utrum-
 que præceptum, & de eliciendo actu timoris, &
 de cavendo quocunque peccato, uno eodèmq;e
 fine determinatur. Etenim præceptum timoris
 Dei est generale remedium à Deo impositum, &
 in quolibet præcepto particulari virtualiter inclu-
 sum, generaliter movens ad cavendum peccatum
 committendum, & ad recedendum à peccato jam
 commissò. Ex dictis jam patet de duobus peccatis
 omissionis contra virtutem Spei: Quæ sunt omis-
 sio actus sperandi, & omisso actus timendi tem-
 pore debito. Porro sicut in virtutibus moralibus
 uni virtuti opponitur duplex peccatum commissio-
 nis, unum per excessum, alteram per defectum
 (v. g. liberalitati opponitur per excessum, pro-
 digalitas, & per defectum avaritia) ita virtuti
 Spei Theologicæ opponitur duplex peccatum
 commissionis, desperatio per defectum, & præ-
 sumptio per excessum, contra duplex præceptum
 Spei negativum non desperandi, & non præsu-
 mendi, utrumque ad semper & pro semper ob-
 ligans.

S E C T I O III.

Peccatum desperationis.

S U M M A R I U M.

13. *Quid desperatio negativa, privativa, & positivè dicta desperatio?*
 14. *Desperatio positivè deliberata de beatitudine, & diis ad illam, peccatum mortale; magis tamen minus grave juxta diversa motiva desperandi.*
 15. *Quatuor viæ & regulae particulares dignoscendæ tatem desperationis.*
 16. *Desperare de propria virtute non semper est peccatum.*

13 **D**esperatio, sicut infidelitas e. præcedit, accipi potest negativè, privativè, & positivè. Desperatio negativa, sed improprie est carentia Spei in homine, qui non potest non debet habere Spem actualem, ut in peccatis, infidelibus, qui nihil unquam sperant de Beatitudine æterna, ac etiam in infidelibus eo tempore, quo non obligat præceptum sperandi, & sic nullo modo est peccatum. Desperatio privativa etiam improprie dicta, est carentia vel omissio voluntaria actûs sperandi in homine, qui potest, & hic & nunc deberet habere Spem, eo scilicet tempore, quo obligat præceptum sperandi, juxta supra dicta, & sic, etsi sit peccatum mortale contra præceptum affirmativè sperandi, non tamen potest dici proprie desperatio, aut talem hominem desperare, quippe qui Spem nunquam habuit. Omissis ergo his improprietatibus, positivè & proprie dicta desperatio dicitur: *abjectio positivè voluntaria & deliberata*

omnis Spei consequendi beatitudinem, vel media
sufficientia ad illam. Cum scilicet voluntas actu
positivo deliberato deponit, & abjicit omnem
spem consequendi beatitudinem, vel media ad illam,
ideòque positivè non vult ampliùs in operando
tendere in illam: sicut enim ipsius Spei, ita etiam
oppositæ desperationis objectum primum est
Beatitudo obtinenda; objecta verò secundaria sunt
media omnia ad illam consequendam ordinata,
ut gratia Dei, remissio peccatorum, & emendatio
vitæ, Justificatio &c. Non enim peccat minùs,
qui desperat de remissione peccatorum, gratiâ
DEI, emendatione vitæ, vel quocunque medio
consequendæ Beatitudinis, quàm qui directè de-
sperat de ipsa Beatitudine consequenda.

ASSERTIO III.

Desperatio positiva, scilicet deliberata & voluntaria abjectio omnis Spei consequendæ Beatitudinis, vel media ad illam, est peccatum mortale gravissimum, magis tamen, vel minùs grave juxta diversa motiva desperandi. Certa apud omnes.

Hoc nimirum est peccatum primum in Spiritum Sanctum, quatenus desperatio procedit ex diffidentia de bonitate & misericordia DEI, Spiritui Sancto specialiter appropriata: & eo ipso, quo desperans abjicit spem Beatitudinis & mediolorum ex DEI gratia, & sua cooperatione præstandorum, Spiritui Sancto omnem prorsus viam & aditum per gratiam in animam suam intercludit. Neque solum desperatio de se gravissimum peccatum

catum est, cum per eam homo totaliter & se avertat ab ultimo Fine, & volens in damnum praecipitet, juxta illud D. Isidori *Lib. Summo Bono. c. 14. Perpetrare flagitium anima est, desperare autem est descendere infernum.* Verum etiam est multorum & simorum peccatorum causa. Ad Ephel. *desperantes semetipsos tradiderunt impuri in operationem omnis immunditia &c. Et 18. in persona peccatoris: Desperavimus, temptationes enim nostras ibimus, & uniusque pravitatem cordis sui mali faciemus.* Praeque ut desperantes de misericordia DEI consequenda, abjecta omni cura Salutis, & omni freno timoris se tradant omnibus peccatis, in justitiis, libidinibus, horrendis atrocitatibus, ut tandem conscientiam scelerum cruciati, & pertaesi sibi ipsis mortem inferant, sequaces post traditionem Domini desperantis, qui laqueo se suspendit. *Dixi esse peccatum & minus grave juxta motiva diversa ad peccatum; pro quo discernendo notentur sequentia.*

Regula Particulares.

15 **Q**uisquis desperat ex eo, ut arbitretur, illum salvare non posse, aut defactorum aut illum defacto positivè reprobasse absque peccatorum praevisione, aut peccata sua irremediabilia esse, aut suam malitiam & operationem gratiam vinci non posse, ut dicat cum improbo *Major est iniquitas mea, quam ut veniam merear. prater peccatum mortale desperationis.*

crimen hæresis committit. *Ratio clara est: Omnis enim voluntariè & pertinaciter adhærens propositioni hæreticæ, est formalis hæreticus: sed omnes illæ propositiones sunt hæreticæ, ut constat ex S. Scriptura, & Definitionibus Ecclesiæ: nullus enim est, quam DEUS salvare non possit, aut nolit, aut positivè damnare velit ante peccatorum, & finalis impœnitentiæ prævisionem; damnatio enim sequitur iudicium DEI: At Jacob. 2. Misericordia Dei superexaltat Iudicium. Et Ezech. 18. Nunquid voluntatis meæ est mors impij, dicit Dominus, & non ut convertatur à viis suis, & vivat? Isa 1. Lavamini, mundi estote, &c. si fuerint peccata vestra ut coccinum quasi nix dealbabuntur.* At quid si DEUS peccatori revelaret suam damnationem? Speculativum dubium consultò rejicio in finem.

II. Quisquis desperat ex eo, quòd credat se non esse de numero prædestinatorum, aut quia diffidit omninò se posse emendare vitam suam cum auxilio DEI, præter peccatum desperationis etiam crimen temeritatis in materia Fidei committit, quia nimirum in materia Fidei de occultis Dei iudiciis judicare præsumit, quæ absque revelatione sciri non possunt: nam teste sapiente Ecclesiast. 9. *Nescit homo utrum amore, vel odio dignus sit: & ideo, juxta Apostoli præceptum, cum metu & tremore quilibet salutem suam operari tenetur.*

III. Qui desperat de misericordia, gratia, auxilio DEI absque errore, vel temeritate in materia Fidei, utpote quia putat Deum defacto sui non

miserturum, non salvaturum, auxilia efficaci
 præstiturum, &c. aut ex pusillanimitate, ob
 cultates apprehensas, & infirmitatem sua
 diu compertam, arbitratur se non perseverat
 ideoque damnandum, sicque Spem omne
 titudinis consequendæ abjicit, mortaliter
 peccat peccato desperationis simplici, tamen
 quo peccato admixto hæresis: quia nimirum
 desperatio nullo errore contra Fidem nititur
 enim est de Fide credendum, quòd Deus
 sit tui miserturus, & te salvaturus; sed
 quòd possit tui misereri, teque salvare,
 etiam velit, si ex parte tua non deficias: non
 Fide, quòd tu sis perseveraturus, sed solum
 cum Divino auxilio perseverare possis,
 possit, ut quis recta Fide quidem credat,
 credendum est, nimirum omnes homines
 tia & auxilio Dei sufficiente per merita Christi
 vari posse, ipse tamen in particulari ex pu
 mitate ob apprehensionem difficultatum,
 becilitatis suæ, se existimet defacto salva
 non esse, ideoque animo despondens
 conatum omittere velit. Tota ergò ratio
 peccati consistit in hoc, quòd diffidat, & des
 cum tamen confidere & sperare deberet ex
 pto divino.

¶ 6 IV. Desperatio de propria virtute ex
 ratione suæ infirmitatis, peccatorum gravium
 multitudinis, frequentissimorum lapsuum,
 teratæ consuetudinis, &c. si Spem Divinæ
 ordiæ & auxilii non excludat, sed retineat.

apprehendat, peccatum non est, quin melioris
 vitæ incentivum; fieri enim potest, ut homo ex
 consideratione suæ infirmitatis, gravium & mul-
 tiplicium peccatorum, sentiens se omni virtute
 destitui, absolute de se & omnibus suis viribus de-
 speret, interim in solam DEI misericordiam in-
 finitam, & omnipotens auxilium animum con-
 vertat, cum Ipe plenissima in unum Deum, qui
 illum salvare potest. Et hæc est vera Christiani ho-
 minis Spes, & fortitudo confirmans ad salutem,
 tantoperè commendata à Spiritu Sancto in Sacris
 Litteris. Psal. 31. *Sperantem in Domino miseri-*
cordia circumdabit. Psal. 33. *In Domino spe-*
rans non infirmabor. Isa. 40. *Qui sperans in Do-*
mino, mutabunt fortitudinem. Et eleganter de-
 pingit Jeremias Thren. 3. *Et dixi: Perit finis*
meus, & spes mea à Domino. Recordare pau-
peratis & transgressionis meae, absyntii, fellis.
Memoria memor ero, & tabescet in me anima
mea. Hæc recolens in corde meo, ideo sperabo. Mi-
sericordia Domini, quia non sumus consumpti,
quia non defecerunt miserationes ejus. Ubi Pro-
 pheta ex diffidentia & desperatione sui assurgit ad
 spem in solo DEO collocandam, in quo sanè
 consistit specialissimum & ferè unicum remedi-
 um contra desperationem in quantumvis gravi
 tentatione. Exempli gratiâ: proponit tibi Dæ-
 mon, vel ipsa mala conscientia tua multa & gra-
 via peccata, recidivas continuas, pessimos habitus,
 certam ex peccatis tuis damnationem, &c. pru-
 denter facis, si omnia concedas, & de viribus

tuis simpliciter desperes: verum admissa in virtutibus imbecillitate & impotentia tua, am-
 vicia
 quis
 bus v
 sibi
 pecc
 17. Pr
 18. A
 P
 19. C
 20. A
 R
 PE
 dinen
 benefi
 Specie
 stera
 Justi
 laxan
 Sp
 pecca
 quam
 dia d
 tualite
 finita
 virt

converte ad Deum, qui solus te salvare potest
 qui infinitos peccatores, quorum salus des-
 fuit, salvavit. Idem tibi præstare posse per
 & media opportuna, atque ex infinita sua boni-
 & misericordia, largisque promissionibus
 velle, firmissimè confide. Itaque totaliter in
 Bonitati & Misericordiae Divinae, ejusque
 liis semper paratis, ne anxie apprehendas
 modam emendationem vitae, & persevera-
 usque in finem, sed velut dietim, seu de
 diem vivens cum DEO tuo semper, saltem
 die propone efficaciter gratiae Dei cooperari
 facere, quantum potes, crastinum vero
 quum committens Divinae Providentiae & in-
 Bonitati, non volenti mortem hominis, sel-
 tius, ut convertatur, & vivat. *Lege Man-*
hic tit. 3. 9. 5. Et vide etiam dicta in materia
 Pœnitentia, cum de proposito.

Dicta semper intelligenda sunt de despera-
 voluntaria & deliberata Beatitudinis & ma-
 rum ad illam, ut excludantur involuntariae
 deliberatae tentationes, imaginationes, phan-
 melancholicæ, hypochondriæ, pro quibus
 dis Medicus cum pharmacis advocandus
 Item desperationes etiam voluntariae ex aliis
 vis, ut ex avaritia, ex libidine, ex intento
 impudenter appetito, & non consecuto. Ex
 bus causis multi sibi sæpe mortem inferunt,
 nefanda non pertinent ad desperationem

virtutem Spei Theologicæ, ut patet, sed ad alia vitia, & homicidium sui ipsius. Quòd si tamen quis ex desperatione Divini auxilii in suis laboribus vel tribulationibus, præ impatientiâ mortem sibi optaret, vel inferret, is utique etiam peccaret peccatò desperationis contra virtutem Spei.

SECTIO IV.

De peccato Præsumptionis.

SUMMARIUM.

- 17. Præsumptio quid, quale & quando peccatum?
- 18. Ad dignoscendum, qualiter peccetur, seu peccari possit peccato præsumptionis, statuuntur quatuor regulæ particulares.
- 19. Corollaria.
- 20. An quis, rebelat a sua damnatione, adhuc sperare possit? Respondetur sub distinctione.

ASSERTIO IV.

Præsumptio generatim est actus voluntatis de-
 liberatè proponentis ac confidentis Beatitudinem, remissionem peccatorum, aliave dona vel beneficia consequi absq; mediis à Deo ordinatis. Specialiter autem: Præsumptio est fiducia præpostera de bonitate & misericordia excluse rigore Justitiæ, peccatis liberius perpetrandis habenas laxans. Omnes.

Specialis ista præsumptio propriissimè dicta est peccatum gravissimum in Spiritum Sanctum, quam maximè repugnans Bonitati & Misericordiæ divinæ Spiritui Sancto attributæ; quippe virtualiter saltem negans Justitiam Dei, & ipsam infinitam Bonitatem, ac Misericordiam divinam

in occasione peccatorum & malitiæ ac in
 tentiæ ansam detorquens grandi blasphemia
 lis enim ita de Misericordia Divina præ-
 habet hujusmodi iudicium causale : quod
 Deum summè Bonum , & Misericordem ,
 catoribus , quantumvis gravibus , propitium
 ad mortem , facili remedio contritionis ,
 fionis &c. peccata remittere &c. idèò libere
 co , peccata peccatis accumulò , poenitentia
 que ad mortem differo , facillè tunc poenitentia
 acturus , confessurus , gratiam , remissionem
 catorum , ad salutem impetraturus : idèò
 tualiter saltem iudicat infinitam Dei Bonitatem
 & Misericordiam dare occasionem , vel
 liberius peccandi , quæ gravissima est blasphemia
 Quòd si tamen ejusmodi fiducia Misericordiam
 viniæ , confessionis , remissionis &c. non esse
 sa peccandi , sed solum haberet se concurrens
 vel consequenter ad peccatum , neque præsumptio
 de Misericordia Dei , neque peccatum in
 tum Sanctum dicendum foret , sed verum
 Spei Theologicæ , quâ quilibet quantumvis
 vis peccator quovis tempore usque ad mortem
 Misericordiam Dei sperare tenetur. Vide
 in simili de Poenitentia. Verùm hic præsumptio
 nis generatim sumptæ motiva explicanda
 pro quorum gravitate discernendæ sint sequentia

Regula particulares.

181. **Q**uicumque præsumit se gratiam , justitiam
 ac æternam Beatitudinem ex se ipso
 solis suis viribus , virtute & industria contem-

rum, præter præsumptionis peccatum mortale, etiam crimen hæresis committit. Ideò enim dudum damnata est hæresis Pelagiana contra expressum verbum Dei: *sine me nihil potestis facere*. Eaque præsumptio sæpè damnatur in Scriptura, Judith, 6. *Præsumentes de se humiliat &c.* similiter, qui præsumit de tanta Dei misericordia, ut confidat se æternam Beatitudinem consecuturum absque meritis & cooperatione sua propria: aut remissionem peccatorum sine actibus propriis poenitentiae: aut cum hæreticis nostri temporis credit se sola fide in Christum absque sua cooperatione & meritis justificari, & salvandum esse, adeò, ut quantumvis peccet, & in peccatis perseveret, tamen virtute suæ fidei in Christum præcisè, remissionem & Beatitudinem consecuturum, simul & præsumptionis, & hæresis crimen mortale committit. *Ratio patet*: Hæreticum enim est credere, hominem adultum absque meritis & cooperatione propria salvari posse contra Verbum Dei & Definitionem Ecclesiæ, præsertim Concilii Tridentini. Et notissimum est illud D. Augustini: *Qui fecit te sine te, non salvabit, (vel justificabit,) te sine te*. Quam clarissimam sententiam impostor Calvinus depravavit, additò *signò*? Quasi loqueretur non negativè, sed assertivè. Denique Jacob. 2. *Fides sine operibus mortua est*. Et juxta Apostolum supra: sola illa Fides justificat, quæ per Charitatem operatur.

II. Qui præsumit aut de Misericordia Dei cre-
dens, quod quantumvis peccet, & in peccatis perse-
seve-

severet, Deum tamen tandem misericorditer
 raturum & salvaturum: aut de sua praedestina-
 tione, credens scilicet pro certo se esse de
 praedestinatorum, & ideo sibi persuadet,
 quidquid egerit, tamen opportuno tempore
 gratia convertendum, & salvandum: aut de
 propria iustitia, meritis, & donis supernaturalibus
 etiam defacto habitis, credens se defacto certo
 perseveraturum, & salvandum, nec gratia &
 excisurum, praeter praesumptionis peccatum
 merarius est in materia Fidei, audens scilicet
 cultis Dei circa se iudicium judicare, & praesumit
 cum nesciat homo, utrum *amore vel odio*
fit. Et Apostolus tam serio hortetur: *Qui*
videat, ne cadat. Haeresin tamen non con-
 tit, quia non est de Fide credendum, quod
 sit convertendus, quantumvis peccet, aut
 non sit praedestinatorum, aut quod non sit in
 perseveraturus.

III. Quicumque Beatitudinem, gratiam, deum
 seu effectum quemcunque à Deo certo ex
 mediis inordinatis & supernaturalibus, mira-
 sis, seclusis vel neglectis mediis ordinariis ac-
 ralis, ultra peccatum praesumptionis, etiam De-
 tentat. Sic peccant imprimis, qui poenitentiam
 Confessionem, aliaque media ad salutem ne-
 ria usque ad mortem differunt, credentes, quod
 Deus in articulo mortis illos non derelinquet,
 mirabiliter extraordinario modo raro exercitum
 juvabit, uti contigit latroni in cruce. Item
 absque necessitate, vel gravissima utilitate

rariè se exponunt, vel permittunt evidenti periculo mortis corporalis, vel spiritalis animæ, id est proximæ occasioni peccati mortalis; præsumentes; quòd Deus illos miraculosè eripiet, vel conservabit. Item qui sanitatem corporis, vel quemcunq; effectum similem, vel beneficium, quod naturalibus mediis acquirere possent, & deberent cum ordinario auxilio DEI, neglectis mediis naturalibus intendunt, & confidunt consequi medio extraordinario supernaturali, & per miraculum. Denique omnium pessimà & blasphema est præsumptio, qui precibus, elemosynis, aliis bonis operibus & mediis sacris, ac tandem ipso Sacrosancto Missæ Sacrificio intendunt, & sperant consequi; quæ per se mala sunt, v. g. possessionem bonorum injustorum, causæ, manifestè injustæ, victoriam, injustam de proximo vindictam, amorem illicitum &c. Cùm tamen sciant injusta esse & vetita, quæ sperant & postulant. Hi omnes nimirum præter peccatum præsumptionis iniquæ contra virtutem Spei, quâ donata à Deo per media ordinata sperare debemus, peccant etiam gravissimo peccato tentationis Dei contra virtutem Religionis, Divini Nominis potentia & Bonitate malitiosè abutentes, & inhonorantes. De quo suo loco amplius.

IV. Quicumque spem suam in creatura inordinate collocat, seclusa scilicet vel postposita Spe in uno Deo, ejusque ope & auxilio, etiam peccatum mortale præsumptionis incurrit. De quibus Jerem. 17. *Maledictus homo, qui confidit in homine,*
& po-

& ponit carnem brachium suum; qui confidit
 in verbis mendacii, qui sperant in incertis
 suarum. Et alibi sæpissimè præsertim
 Psalmis. Hujus damnabilis spei humane
 mus est effectus, ut quidam ob amissionem
 turæ, v. g. amasiæ, pecuniæ &c. mortem sibi
 tent, & inferant, omni in DEUM abjectâ fide.
 Dixi tamen, qui *inordinate* collocant: nam
 posita principali Spe in Domino, ejusque benedi-
 cto & auxilio, utique etiam licitum est se-
 cundo sperare in creaturis, tanquam mediis, non
 ipso Deo ordinatis ad impletionem Spei
 tam quoad spiritualia, uti speramus in oratione
 intercessione, & meritis Sanctorum, quam
 corporalia & temporalia, ut speramus in
 Principis, in perito Medico, in bono amico,
 in propria virtute, ope, industria &c. referent
 semper in beneplacitum & auxilium Divini
 tanquam primarium motivum Spei nostræ.

Animadversiones corollaria ad præ-
dicta.

191. **P**eccata desperationis & præsumptionis
 formaliter sint actus voluntatis, aut
 ijcientis omnem spem salutis, aut propo-
 & confidentis consequi salutem, vel alia bona
 mediis ordinatis; semper tamen innituntur
 cui falsitati, seu iudicio erroneo intellectus
 ponentis voluntati motiva falsa desperandi
 præsumendi: uti quoad desperationem par-
 Caisa Gen. 3. dicentis: *Major est iniquitas*

quam et veniam merear. Et quoad praesumptionem elegantissime exprimit Isaias c. 18. in persona impiorum dicens: *Percussimus foedus cum morte, & cum inferno fecimus pactum, flagellum inundans, cum transierit, non veniet super nos: quia posuimus mendacium spem nostram, & mendacio protecti sumus.*

II. Quoties ergo desperatio, vel praesumptio innititur falsitati, seu iudicio erroneo contra Fidem cum pertinacia, semper adjunctum habet crimen haeresis, & desperans, vel praesumens fit haereticus saltem internus, ut *utraque Sect. Reg. I.* ostensum est. Quando vero innititur falsitati, praesise contra veritatem, quae non est de Fide Divina, erit peccatum simplex erroneum, vel saltem temerarium juxta reliquas regulas datas.

III. Quemadmodum habitus infusus Fidei amittitur per peccatum infidelitatis positivae, haeresis, apostasiae &c. ita etiam habitus Spei perditur per peccatum desperationis positivae & voluntariae. Rursus sicut amissa Fide, quae est fundamentum Spei, seu (ut loquitur Apostolus) *substantia rerum sperandarum*, necessariò semper amittitur habitus Spei (de Charitate per se patet amitti per omne peccatum mortale) ita etiam amisso habitu Spei per desperationem ex motivo haeretico erroneo, etiam amittitur habitus Fidei ob adjunctam haeresin: non item per desperationem ex motivo non haeretico, etsi erroneo vel temerario, juxta dicta.

IV. Peccatum tam desperationis, quam sumptionis licet veniale esse possit ex defectu liberationis, seu imperfectione actus, sicut et alia peccata; semper tamen mortale est in materia: quia directe repugnat infinitæ Bonitatis, Misericordiæ, vel Justitiæ Divinæ (in quibus datur parvitas materiæ juxta dicta suo loco) solum repugnat secundum pravam voluntatis sectionem, sed etiam secundum erroneum intellectus judicium, ut visum est.

Dubium incidens speculativum.

20 Quid si alicui revelaretur sua damnatio certò futura, possetne tunc licite desperationem? An verò adhuc sperare posset, & deberet? *Dubium speculativum*, quia defacto non potest factam esse alicui talem revelationem, & si accipienda esset in sensu comminatorio, ut poenarum infligendarum comminationes, potest tamen cum minus congruat Bonitati Divinæ, & Sapientiæ & Bonitati repugnare potest. *Bonavent. in I. dist. 24. In expos. 20.* Quamquam in hoc nullam repugnantiam agnoscant ceteri *DD.* omnes. Posito ergo constare ejusmodi revelationem esse ablatam & non tantum comminatoriam, respondendum videtur cum distinctione.

I. Si cui reveletur damnatio incurrenda pro peccato jam commissum, cum detegatur, & omnis etiam sufficientis gratiæ ad poenitentiam

talis utique sperare amplius non posset, sed posset desperare seu non velle proseguere Beatitudinem, aut ad ejus assecutionem contendere, utpote impossibilem, cognitum ut talem; neque enim in hac cognitione esse turpitudine aliqua, quia esset cognitio rei inutili & impossibilis: imò velle eam proseguere esset malum. Non tamen esset licitum tunc se à Deo avètere, eum abominando, Beatitudinem contemnendo, teneturque vitare nova peccata, quia revelatio ista non præjudicat libertati: desineretque in tali homine ex parte conditionis, quatenus non posset amplius tendere in finem suum, etsi adhuc posset augere suam damnationem.

II. Si cui damnatio revelaretur ob peccatum futurum, vel etiam præteritum incurrenda, unde tamen cum auxilio sufficienti præstando resurgere possit, talis non posset desperare, seu nolle tendere efficaciter, quantum est in se, ad beatitudinem consequendam, sed potius deberet adhuc sperare & contendere ad illam per actus ab habitu Spei elicendos, adeoque deberet confiteri & pœnitere de peccato commisso, ob quod esset damnandus, aliudque nondum commissum, sicut & quævis alia peccata devitare. *Ratio est*: quia damnatio sic revelata ante mortem, est actus Divinæ voluntatis consequentis tantum, ex suppositione nostræ operationis, & finalis impœnitentiæ: qua revelatione ab homine proin nec libertas, nec obligatio ad benè operandum, & peccatum vitandum tollitur: neque ipsa beatitudo impossibilis reddi-

tur: quare adhuc teneretur adhibere media
 Beatitudinem consequendam, & damnationem
 impediendam, adeoque etiam non ponere,
 tollere unicum Beatitudinis impedimentum
 damnationis revelatæ causam, scilicet peccatum.
 Nec obstat, quod certò sciatur Beatitudo non
 futura, sufficit enim, quod sciatur esse possibile
 ac etiam futura, si media adhibeantur, quæ
 obstante revelatione damnationis, possunt
 adhiberi. Cæterum tamen certum videtur
 talem non posse habere actum Spiritus principis
 & propriè dictum, qui est expectatio certæ
 Beatitudinis, adeoque necessariò videtur
 supponere iudicium intellectûs de apparen-
 tem futuritione Beatitudinis, quod sanè non
 sistit cum opposito iudicio infallibili. Talis
 desideraret quidem Beatitudinem per actus
 elicitos, non tamen speraret ut futuram: in
 sperando peccaret, ac proin posset hac ratione
 sperare, seu nolle prosequi Beatitudinem, ut
 simpliciter non futuram in sensu composito, &
 tendere in illam ut possibilem. Vide

strum Herincx Tom. 3. tract. 1. d. 3.

n. 56. & seq.

